

Kommungruppen, möte 3

8 december 2017

Ordförande Gunilla Glasare, SKL

Deltagare möte 3

Ordförande:

Gunilla Glasare

SKL

Gruppdeltagare:

Anders Fredriksson

Knivsta kommun

Elin Bertilsson

Karlstads el- och stadsnät (Förhinder på dagens möte)

Eric Åkerlund

Västra Götalandsregionen

Ingemar Svensson

Region Jönköpings län

Jonas Olsson

Gällivare kommun (Förhinder på dagens möte)

Kajsa Frisell

IT&Telekomföretagen

Lars Sandqvist

Telenor

Lina Alm

Finspångs kommun

Maria Sörman

PTS

Per Fröling

Svenska stadsnätsföreningen

Robert Liljeström

Telia

Selda Taner

SKL

Ulf Linderöth

Malmö stad (Förhinder på dagens möte)

Administrativt stöd:

Åsa Lindskog, Anna Wibom och Thomas Jansson

Bredbandsforums kansli

Göran Hedström

A-focus

Mål för dagens möte

Förфина konceptet bredbands-boost

Agenda för arbetsgruppsmöte 3

- 10.00-10.20 Välkomna och summering av förra mötet
- 10.20-10.40 Innehåll i en bredbands-boost
- 10.40-11.50 Grupparbete för att definiera innehåll i programmet

- 11.50-12.25 Lunch

- 12.25-12.45 Omfattning och genomförande av bredbands-boost
- 12.45 -13.55 Grupparbete om programmets omfattning och genomförande
- 13.55-14.00 Inför nästa möte och avslutning av mötet

Summering av föregående möte

Fyra områden för vägledning

Prio 1

- Bredbands-boost

STRATEGISKT

STRATEGIARBETE

Strategi-workshops och liknande arbete som utförs med kommunledningen för att se över de strategiska valen, t ex i syfte att hitta en ny eller justerad inriktning för att öka tempot i fiberutbyggnaden.

INFORMATION OM STRATEGISKA FRÅGOR

Information med fokus på olika strategiska vägval man står inför som kommun i fiberfrågan. Vilka frågeställningar och vägval behöver man ta ställning till och vilka olika vägar finns att ta.

Vilka ramar sätter lagar och regler. Vilka för- och nackdelar finns att ta hänsyn till. Var finns mer information. Vilka kan svara på frågor etc.

- Bredbands guiden 2.0

Prio 2

- Effektivisera projektet

ARBETE

EFFEKTIVISERINGSARBETE

Tvärfunktionella projekt som kan bedrivas i en kommun för att effektivisera rutinerna, regler och villkor för fiberns utbyggnad. Hitta arbetssätt, översyn av processflöden, avvägningar mellan kostnadstäckning och samhällsnytta etc.

INFORMATION

INFORMATION OM OPERATIVA FRÅGOR

Information med fokus på de operativa frågor där kommunens val och agerande påverkar intresse och förutsättningar för fiberutbyggnaden. Hur hänger olika saker ihop, vilka konsekvenser får t ex höga avgifter eller långa ledtider. Vilka behöver samverka i den interna administrationen och vilka rutiner kan behöva ses över.

Vilka för- och nackdelar finns med olika vägval. Var finns mer information. Vilka kan svara på frågor etc.

- Utmanings rådgivaren

- Kommun webben

OPERATIVT

- Sannolikt kan de fyra olika områdena samverka i en lämplig mix för olika kommuner

Bredbands-boost

- **Upplägg;** "Förändringsguide" besöker kommuner som har behov av att se över sin strategi, sitt upplägg med bredbandsarbete eller som har behov av att vidareutveckla nuvarande strategi och inriktning. Under 1-2 dagars möte går arbetsgruppen igenom;
  - kommunens nuvarande situation
  - alternativa möjligheter och vägval för kommunen i fråga
  - utvärdering av konsekvenser och resultat till följd av olika vägval

Viktiga strategiska frågor tillhandahålls som behöver besvaras av kommunledning. Följs upp med ytterligare möte 3-6 månader senare. Målet är att involvera kommunledningen i delar av arbetet och att verka för engagemang, reflektion och medvetna val i kommunledningen.

- **Målgrupp;** Kommuner som kommit igång sent / har utmaningar. Ha med kommunledning del av tiden, lokal bredbandssamordnare, andra chefer.
- **Kanal och format;** Koncept, underlag och verktyg tas fram för att hålla dessa möten / workshops. Arbetet skulle t ex kunna ledas av regional bredbandskoordinator, möjligtvis förstärks med en konsult eller sakkunniga från PTS, SKL för att bistå i affärsutvecklingsmötena. Kan bredbandsutbyggarna/operatörer vara en del av detta?
- **Utmaningar;** Resurskrävande. Kostsamt. Hur undvika "säljmöten"? Svårt att nå kommunledning. När ett mindre antal kommuner.

Effektivisera-projektet

- **Upplägg;** Koncept för tvärfunktionellt projekt tas fram för att kommuner själva ska driva avdelningsövergripande projekt i syfte att enas om vilka åtgärder som kan vidtas i olika delar av den kommunala organisationen för att åstadkomma en effektivare fiberutbyggnad. Deltagare, underlag, agenda, frågor att behandla etc specificeras i konceptet. Målet är att samordna olika enheter inom kommunen, skapa ett gemensamt mål som alla arbetar mot, stimulera till en intern diskussion om vilka åtgärder som kan behöva vidtas för effektivare utbyggnad.
- **Målgrupp;** Lokalt ansvarig för bredbandsarbetet (stöttas ev av regional koordinator) kan ta en drivande och koordinerande roll. Beslutsfattare inom enheterna samhällsplanering (mark och exploatering), teknik och service (gatukontoret) är direkt operativt berörda. Styrgrupp med representanter från kommunledning, juridisk rådgivare, kommunledning, stadsnät.
- **Kanal och format;** Koncept, underlag och verktyg tas fram för att lokalt ansvariga för bredband /Regionala bredbandskoordinatorer ska kunna hålla dessa projekt/studiecirkel.
- **Utmaningar;** Resurskrävande. Tar lång tid. Många deltagare. Svårt att få genomfört om man står utanför organisationen som ska effektiviseras.

Innehåll i en bredbands-boost

Bredbands-boost: Tema program

- Man kan tänka sig Bredbands-boost som ett program som tar kommunledningen med på en "guidad resa" genom de svåra och viktiga utmaningarna och vägvalen de står inför för att få (bättre) fart på fiberutbyggnaden i kommunen. Tanken är förstås att den guidade resan resulterar i ett ökat kommunalt engagemang, vilket är ett bärande syfte med arbetsgruppen.
  - Varje utmaning/vägval kan formuleras som ett "tema" och göras som olika del-moment, kanske med en utsedd huvudsponsor eller liknande. (Ju fler "stakeholders" som är engagerade i programmet desto större möjlighet till framgång). En kommun kan köra igenom alla nedanstående steg i bredbands-boost programmet, eller bara valda delar.
1. **Inspiration och utmaning:** varför och på vilka sätt är bredband viktigt för kommunens välmående
  2. **Inventeringen:** hur ligger vi till, vilka är utmaningen vi har kvar? (Förutsättningar, utmaningar, nuläge, invånarnöjdhet).
  3. **Strategiska vägval:** vilka är valen, för och nackdelar, vad bäst för er? (modeller för utbyggnad. Samverkan)
  4. **Bredband task-force:** – hur etablera kommunens lokala "ledningsgrupp/nämnd" för bredband
  5. **Mer fiber för pengarna:** Få din kommun att bli kostnadseffektiv och attraktiv för fiberinvesteringar. (processer)
  6. **Ditt stadsnät:** – lönsamhet kontra samhällsnytta, hur än er optimala mix? Stadsnätets marknadsroll.
  7. **Styrdokument strukturen:** Översyn av hur bredband inkluderas i relevanta styrdokument och anpassning av lokala processer till ny lagstiftning t ex PBL.

1. Inspiration och utmaning

- Många kommuner har säkert redan insikt om hur viktig bredbandsfrågan är och de kommer vilja köra hela eller delar av bredbands-boost om de ges den möjligheten. Men, det finns nog kommuner där ”resan” behöver ta sin början med någon form av inspirationsföreläsning. Det är framförallt till dom som denna aktivitet vänder sig.
- Tanken är att ”inspirationsföreläsningen” är något som ska inspirera och entusiasmera kommunerna att ta sig an utmaningen att på ledningsnivå börja arbeta med de strategiska frågorna och vägvalen rörande bredband. Det kan också vara att visa på riskerna och konsekvenserna av att inte ta tag i frågan (hotbilden).
- Tänkbara frågor att ge föreläsa och inspirera om är hur bredband har påverkan på kommunens som; attraktiv för inflyttning, effektiv vårdgivare, attraktiv skolhuvudman, företagsklimat, nöjda invånare, modern och digital etc.

2. Inventeringen

- Breddbands-boost är ett program som lotsar kommunledningen till förståelse, insikter och förhoppningsvis strategiska beslut om de utmaningarna och vägvalen de står inför för att få (bättre) fart på fiberutbyggnaden i kommunen. Kärnan i Breddbands-boost är de strategiska vägvalsfrågorna, men för att dessa skall kunna genomföras på bästa sätt är det antagligen värdefullt att man har en bild av nuläget och omfattningen av den kvarstående utmaningen.
- Tanken är att "inventeringen" är något som ska genomföras innan kommunen tar diskussionen strategiska vägvalsfrågorna. "Inventeringen" ska lägga grunden för en bra strategisk diskussion genom att ge en objektiv lägesbild, primärt genom fokus på kvantitativa fakta.
- Tänkbara frågor att ge fakta om: Hur nöjda är kommunens medborgare med sitt bredbandet (index)? Hur många "objekt" av olika slag finns det i kommunen som borde ha fiber, flerfamiljshus, villor, fritidshus, offentliga byggnader etc? Hur många av dessa är fiberanslutna? Hur stor andel av kommunens agna objekt har fiber (skolor, vårdhem etc)? Vad kostar det att bygga resten? Hur stora är de årliga investeringarna i fiber i kommunen de senaste åren, hur mycket mer behövs?
- Inventeringen kan vara ganska omfattande och fullödig, eller bara fokusera på det allra viktigaste. Utan en inventering alls kan det nog vara svårt att förstå utmaningens omfattning.

3. Strategiska vägval

- Kärnan i Bredbands-boost är workshops och faciliterade och väl förberedda arbetsmöten och diskussioner med fokus på vilka viktiga utmaningar kommunen står inför i bredbandsfrågan, hur man kan ta sig an dessa, vilka strategiska vägval man står inför.
- Efter att ha gått igenom denna del av Bredbands-boost bör de ha klart för sig hur de kan välja i olika strategiskt viktiga frågor, vilka konsekvenserna är av olika val samt vilka val som sannolikt passar bäst för just dom, just nu.
- Det är rimligtvis nästan omöjligt att åstadkomma detta vid endast ett tillfälle utan det tar sannolikt flera workshops med viss kalendertid emellan, samt visst mått av internt arbete mellan mötena.
- Utan ett flertal arbetsmöten om de strategiska vägvalen kan det vara svårt att komma fram till några beslut som verkligen leder till förändring, men det betyder inte att en insats vid ett enda tillfälle behöver vara helt bortkastad. Att delta, lyssna och ställa sig de svåra vägvalsfrågorna kan ändå vara till mer nytta än en vägledning som de inte läser.

4. Breddband task-force

- Programmet Breddbands-boost vänder sig i första hand till kommunledningen. Om programmet ska vara något mer än en engångsinsats vid ett tillfälle behövs det sannolikt en formaliserad grupp av nyckelpersoner för att driva frågan. Vi kallar den gruppen för kommunens "Breddband task-force".
- "Breddband task-force" kan antingen vara en styrgrupp (som en kommitté för projektet), eller lite mer av en arbetsgrupp som även inkluderar personer med sakkunskap.
- En viktig aspekt för "Breddband task-force" är att den kommer ställas inför utmaningar där breddbandsfrågan ger upphov till intressekonflikter i den kommunala organisationens olika delar och där den eller de personer som kan besluta om vägvalen i även dessa typer av svåra frågor ingår i "Breddband task-force". Det innebär att cheferna för de enheter som berörs bör ingå, men även deras chef som kan fatta vägvalsbesluten, dvs KSO eller KC.
- Utan en "Breddband task-force" kan det vara svårt att åstadkomma någon verklig förändring i den aktuella kommunen men det betyder inte att en insats behöver vara helt bortkastad.

5. Mer fiber för pengarna

- Programmet Bredbands-boost vänder sig i första hand till kommunledningen och adresserar strategiska frågor. En strategisk kärnfråga som gäller alla kommuner är att i vilken utsträckning man som kommun vill välja att ha kostnadseffektiva och attraktiva villkor för fiberinvesteringar, eller inte. Att bygga fiber innebär ingrepp i gator, vägar, cykelbanor, trottoarer, parkmark och grönytor. Tätorterna i Sverige är till övervägande del kommunal mark och med kommunen som sk väghållare. För att överhuvudtaget få gräva där och ha ledningar där behöver man kommunens tillåtelse, det ges ofta genom ett sk markavtal och för varje grävtilfälle söker man sedan schakttillstånd. De villkor kommunen sätter är en avvägning mellan olika intressen. För den som ansvarar för vägarna är det aldrig positivt att någon ska bryta upp asfalten och gräva ett djupt dike. För de som vill ha fiber är det ändå en nödvändighet.
- De villkor som kommuner erbjuder påverkar kostnaden för att förlägga fiber och ha ledningar i kommunal mark, villkoren varierar mycket och ju dyrare och krångligare desto mindre för attraktiv blir kommunen för fiberinvesteringar på kommersiell grund. Markavtal kan även användas för att styra vilka aktörer man vill ha som bygger fiber i kommunen, vilket påverkar investeringsintresset.
- Eftersom dessa saker har sådan betydande påverkan på marknadsaktörernas investeringsintresse men också på hur långt stadsnätets pengar räcker i fiberutbyggnad så är det en strategisk fråga, i synnerhet som det rör interna intressekonflikter i kommunen. Ibland är dessa saker ett betydande hinder för utbyggnaden, ibland finns det redan bra villkor men problemen är på andra saker.

6. Ditt stadsnät

- En hel del kommuner har stadsnät men har inte den rätta styrningen av stadsnätet, vilket gör att de inte får ut rätt effekt. Oavsett organisation är det kommunledningen som bör ha den strategiska kontrollen och styrningen av sitt stadsnät. Det är särskilt viktigt i de kommuner som har ett stadsnät men som ändå ligger dåligt till i fiberutbyggnaden.
- Det finns ett antal strategiska frågor som rör stadsnätet som behöver adresseras av de kommuner där fiberutbyggnaden inte går så bra. I dessa kommuner står man inför valet att behöva bidra med en rejält ökad finansiering av fiberinvesteringar, eller inte? Om man väljer att satsa mer på att attrahera kommersiella aktörer, vilken roll ska stadsnätet då ha? I vilken utsträckning medger vi som ägare av vårt stadsnät att de gör mindre attraktiva fiberinvesteringar men med stor samhällsnytta.
- Frågorna är svåra, men för många kommuner är de nödvändiga att fundera på och bestämma sig för hur man ska agera? Olika val kommer få olika konsekvenser.
- I likhet med de strategiska vägvalen (3) kan det vara svårt att komma fram till någon förändring med bara ett enda möte, men det betyder inte att en insats vid ett enda tillfälle behöver vara helt bortkastad. Att delta, lyssna och ställa sig de svåra vägvalsfrågorna kan ändå vara till mer nytta.

7. Styrdokument strukturen

- Hur kommunen ska arbeta med bredbandsfrågans behöva inkluderas i de relevanta styrdokument som vägleder kommunen i sitt arbete med olika viktiga frågor och områden.
- Det kan behövas en översyn av hur kommunen inkluderar bredbandsfrågan i relevanta styrdokument och hur anpassning görs av lokala processer till ny lagstiftning t ex PBL.
- Med styrdokument avses en kommunal bredbandsstrategi som beslutas om i KS/KF men även att relevanta delar inkluderas i översiktsplaner (RUP) och verksamhetsplaner, t ex för skola, vård och omsorg och andra kommunala kärnområden.
- Att inkludera bredbandsfrågan i relevanta styrdokument ändrar sannolikt inget i sig men att de strategiska vägvalen som kommunledningen gör inom ramen för bredbands-boost ger avtryck i dokumenten gör dem mer långsiktigt bestående och närvarande i alla strategiska diskussioner, frågan permanentas som viktig.
- Det ger sannolikt liten förändring att bara göra detta men i kombination med annat ger det en stärkande effekt och långsiktighet.

Grupparbete för att definiera innehåll i en bredbands-boost

- För varje ämnesområde beskriv;
  - A) Vilket innehåll bör avhandlas?
  - B) Vilka frågeställningar bör ingå (som kommunen kan ställa sig)?
- Anteckna på blädderblock
- Samling 11.10 för presentation och diskussion

Grupp 1

Kajsa Frisell

Robert Liljeström

Lars Sandqvist

Grupp 2

Per Fröling

Eric Åkerlund

Maria Sörman

Grupp 3

Selda Taner

Anders Fredriksson

Lina Alm

Ingemar Svensson

Olika ämnesområden som "boosten" ska bestå av / behandla

För varje punkt nedan beskriv;

A) Vilket innehåll bör avhandlas?

B) Vilka frågeställningar bör ingå (som kommunen kan ställa sig)?

GRUPP 1

1. **Inspiration och utmaning:** varför och på vilka sätt är bredband viktigt för kommunens välmående

GRUPP 1

2. **Inventeringen:** hur ligger vi till, vilka är utmaningen vi har kvar? (Förutsättningar, utmaningar, nuläge, invånarnöjdhet).

ALLA

3. **Strategiska vägval:** vilka är valen, för och nackdelar, vad bäst för er? (modeller för utbyggnad. Samverkan)

GRUPP 2

4. **Bredband task-force:** – hur etablera kommunens lokala "ledningsgrupp/nämnd" för bredband

GRUPP 3

5. **Mer fiber för pengarna:** Få din kommun att bli kostnadseffektiv och attraktiv för fiberinvesteringar. (processer)

GRUPP 2

6. **Ditt stadsnät:** – lönsamhet kontra samhällsnytta, hur än er optimala mix? Stadsnätets marknadsroll.

GRUPP 3

7. **Styrdokument strukturen:** Översyn av hur bredband inkluderas i relevanta styrdokument och anpassning av lokala processer till ny lagstiftning t ex PBL.

Programmets omfattning och genomförande

Programmets omfattning och utförande?

- I arbetsgruppen har vi ännu inte diskuterat hur programmet "bredbands-boost" i praktiken är tänkt att genomföras eller vilken omfattning som är mest lämplig.
- De resurser som kommer att behövas beror i hög grad på *hur* programmet i praktiken utförs och rådgivningsinsatsens *omfattning* för respektive kommun som deltar så dess omfattning för.
- En avgörande faktor vad gäller hur är i vilken utsträckning som programmet utförs på *plats hos kommunen*, helt och hållet på *distans*, eller något däremellan.
- En annan betydande faktor är programmets *omfattning i form av bredd och djup*. "Bredbands-boost" skulle kunna t ex vara en halvdag med fokus på strategi, eller flera tillfällen under en längre period där många frågor och utmaningar adresseras.

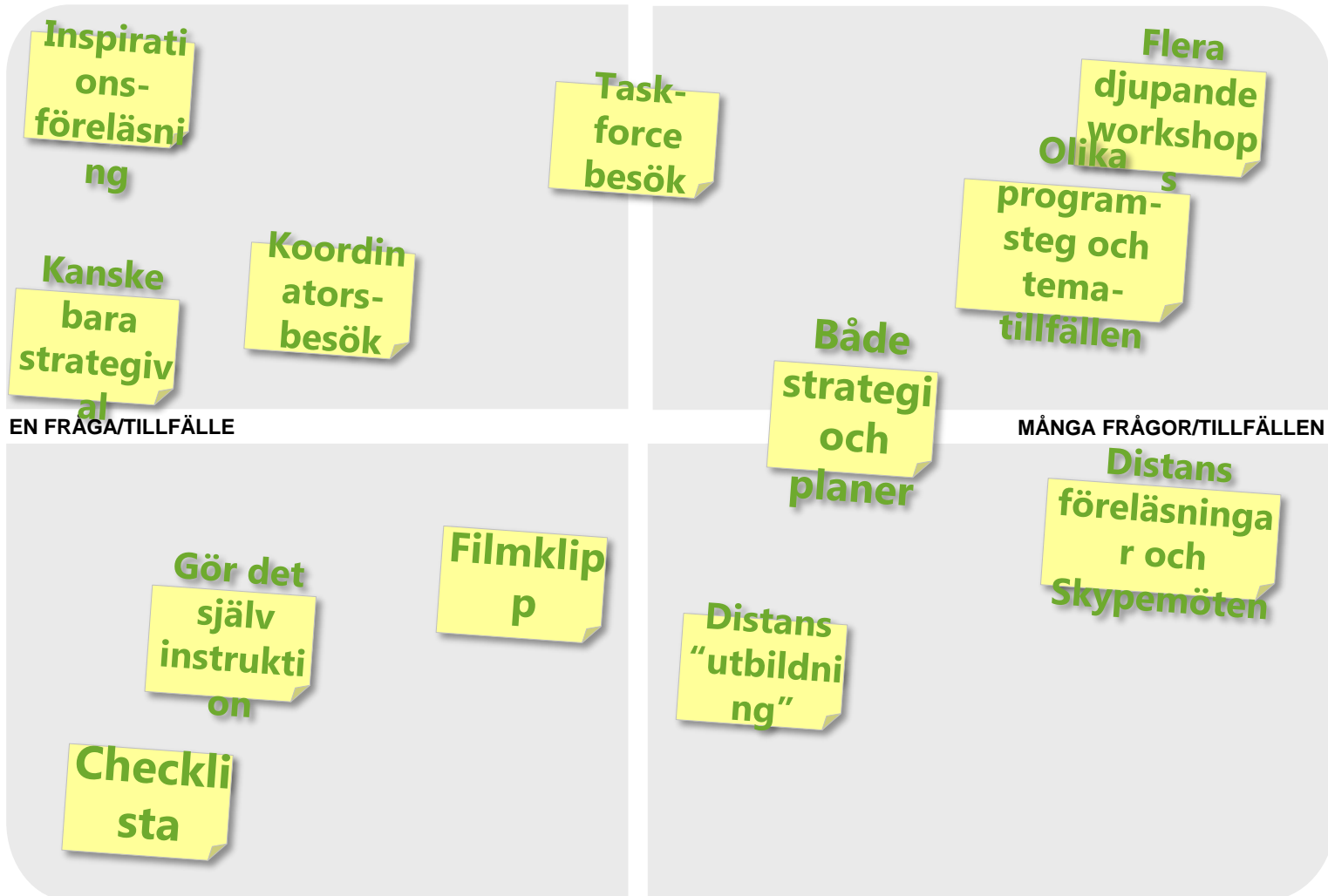

- Bredbands-boost

Val av vägledningens omfattning

- Effektivisera projektet

PÅ PLATS

- Olika exempel på olika insatser

DISTANS

BREDBANDSFORUM

Grupparbete - Omfattning och genomförande av en bredbands-boost

- Beskriv 2-4 st alternativa upplägg för bredbands-boost.
- Anteckna på mall som delas ut.
- Samling 13.15 för presentation och diskussion.

Grupp 1

Kajsa Frisell

Robert Liljeström

Lars Sandqvist

Grupp 2

Per Fröling

Eric Åkerlund

Maria Sörman

Grupp 3

Selda Taner

Anders Fredriksson

Lina Alm

Ingemar Svensson

Bredbands-boost:

Mall för att beskriva alternativa upplägg med olika omfattning

- Namn på upplägget
- Beskriv upplägget
- Översiktlig beskrivning av innehåll eller agenda?
- Vilka från kommunen deltar? Vem inom kommunen är huvudsaklig målgrupp?
- Vem/vilka deltar som "guider" och genomför programmet ute hos kommunen?
- Vilket underlag / material behöver Kommungruppen ta fram som underlag för genomförande av boosten?
- Vad behöver göras för att förbereda och följa upp boosten?
- Vem äger och förvaltar programmet?

- Bredbands-boost

Val av vägledningens omfattning

- Effektivisera projektet

PÅ PLATS

Inspirationsföreläsning

Taskforce besök

Bredbands-boost

Kommun X mot framtiden

Ett helt uppkopplat X-köping

Olika programsteg och tematillfällen

EN FRÅGA/TILLFÄLLE

Gör det självinstruktion

MÅNGA FRÅGOR/TILLFÄLLEN

Distansföreläsningar och Skypemöten

Distans "utbildning"

- Olika exempel på olika insatser

DISTANS

Summering och avslut

Arbetsgruppens kommande möten

- 2018-01-24 AG-möte 4 – SKL, Hornsgatan 20, tunnelbanestation Slussen
- 2018-03-08 AG-möte 5 – SKL
- 2018-04-11 AG-möte 6 – SKL
- 2018-05-16 AG-möte 7 – SKL

Mötets avslutande

Tack för ert engagemang!

